

فساد الکترونیکی:

تجربه استرالیا از دیدگاه حسابرسی

Eric Turner

ترجمه: راحله یعقوبی

مجزا از جرمهای الکترونیکی و دربرگیرنده اقداماتی می‌داند که اگرچه قاعده‌مندند اما در محیط بخش عمومی پذیرفتنی نیستند.

تقلب اینترنتی به‌هرگونه عمل فریبکارانه یا تقلب‌آمیزی اطلاق می‌شود که از طریق استفاده از اینترنت انجام می‌گیرد و یا براساس فناوریهای پشتیبانی‌دهنده اینترنت هدایت می‌شود. دامنه این تقلبها شامل اقداماتی

است که به‌سرعت نمی‌توان آنها را به‌عنوان تقلب در محیط اینترنت شناسایی کرد؛ از قبیل اختلاس از حسابهایی که دسترسی به‌اطلاعات آنها از طریق **نامه الکترونیکی**^۳ یا اینترنت امکانپذیر است، یا دزدیدن اطلاعات مهم و حساس از پایگاههای الکترونیکی با استفاده از منابع در دسترس^۴. این موضوع به‌مفهوم وسیعتر، کلیه اقدامات فریبکارانه‌ای را که به فناوریهای وابسته به اینترنت مربوط می‌شود، دربرمی‌گیرد.

عوامل موثر در وقوع فساد

فساد از به‌هم پیوستن سه عامل، وجودانگیزه تخلف، فرصت انجام عمل و فقدان کنترل‌های مناسب، شکل می‌گیرد. تغییر هر یک از این عوامل بر وقوع فساد تاثیر مستقیم دارد. هر سازمانی برای تحت تاثیر قراردادن این عوامل دارای

سازمان استفاده می‌کند، صورت پذیرد". **انجمن حسابداران خبره کانادا** (CICA) بیان می‌دارد که این اصطلاح گاهی در قلمرو **جرمهای الکترونیکی**^۲ قرار می‌گیرد که اغلب برای توصیف اقدامات غیرقانونی انجام شده در حوزه یک سیستم کامپیوتری، به‌کار می‌رود، در حالی که کاملاً با آن متفاوت است. این انجمن، فساد الکترونیکی را موضوعی

تعریف فساد

فساد، یا کسب مزیتی غیرمنصفانه و غیرعادلانه از سوی یک فرد به‌طریق حقه‌بازی، دغلکاری یا نقض اعتماد، از سرآغاز پیدایش سوداگری با بشر همراه بوده است. فساد به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، برای مثال از طریق حق بیمه‌های بالاتر، هزینه سیاستگذاری، هزینه استقرار کنترل‌ها و غیره، بر کلیه ابعاد زندگی ما تاثیر می‌گذارد. سازمانها در هر دو بخش عمومی و خصوصی از داخل و خارج در معرض اقدامات فریبکارانه قرار دارند. اگرچه اندازه‌گیری هزینه واقعی تقلب و فساد کاری بس دشوار است، اما درخصوص گزاف‌بودن آنها اتفاق نظر وجود دارد.

فساد الکترونیکی و تقلب اینترنتی

انجمن مستقل مبارزه با فساد^۱ (ICAG) در ایالت نیوسات ولز (New South Wales) در استرالیا، فساد الکترونیکی را چنین تعریف کرده است: "فساد الکترونیکی عبارت است از هرگونه عمل غیرقانونی، ارتشا (یا تخلف احتمالی دیگر) که به‌وسیله یک کارمند، پیمانکار یا فرد دارای صلاحیت دیگری که از سیستم(های) کامپیوتری یک

تواناییهای متفاوتی است و بیشترین تاثیر مستقیم برای پیشگیری از فساد از طریق اعمال کنترل‌های مناسب امکان‌پذیر می‌گردد. یک سازمان دولتی باید قادر باشد کنترل‌هایی را به کار برد که احتمال خطر را شناسایی و به‌طور مناسب ارزیابی می‌کند. **موسسه ملی حسابرسی استرالیا**^۵ (ANAO) نحوه شناسایی احتمال خطر، مدیریت آن، برنامه‌های کنترل قلب و کنترل‌های کامپیوتری و سایر کنترل‌های مرتبط در زمینه مالی را بررسی می‌کند و در این خصوص، به‌اجرای برنامه‌های حسابرسی می‌پردازد.

از طریق ارزیابی عوامل اساسی زیر می‌توان گام‌های موثری برای حذف فساد برداشت:

حاکمیت شرکت

فرهنگ یک سازمان باید بر رفتار اخلاقی کلیه سطوح رده‌بالای سازمانی تاکید داشته باشد. هر جا که فساد روی می‌دهد، شروع آن از رده‌های بالای سازمانی صورت گرفته است. مثال‌های زیادی از شرکت‌های بزرگ وجود دارد که اخیراً ورشکست شده‌اند. بسیاری از این ورشکستگی‌ها از رفتار نامناسب مدیران عامل سازمان مربوط ناشی می‌شود.

کنترل‌های قوی

کنترل‌های قوی که عنصر اساسی حاکمیت شرکت است، باید در کلیه فرایندها از جمله سیستم‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات^۶ (ICT) اعمال شود. وجود کنترل‌های قوی فرصت ارتکاب به فساد را محدود می‌کند.

کشف

در هر سازمان باید سازوکارهای مناسبی برای کشف انحرافات و مغایرات وجود داشته باشد. اولین سازوکار کشف باید در حوزه عملکرد مدیریت سازمان قرار گیرد. دومین سازوکار، وجود حسابرس، اعم از مستقل و داخلی است. ترس از دستگیری و تنبیه شدن از جمله عوامل اساسی در کاهش فساد است.

وجود یک حسابرس جدی و مستقل، روش کنترلی مهمی برای کشف

فساد محسوب می‌شود، هر چند در درجه دوم اهمیت قرار می‌گیرد. در استرالیا، هیچ فردی، اعم از مدیرعامل سازمان یا سایر مدیران رده بالا، نمی‌توانند به **حسابرس دولتی**^۷ (دیوان محاسبات) دستور دهند که چه بخشی از سازمان را حسابرسی کند و یا چه بخشی را واگذارد و همچنین، نمی‌توانند در مورد نحوه انجام حسابرسی اظهار نظر کنند. **سازمان‌های دولت مرکزی استرالیا**^۸ باید هرگونه مدارک، اطلاعات و حوزه‌های دسترسی مورد نیاز حسابرسان دولتی و کارکنان آنان را در اختیارشان قرار دهند. بنابراین، حسابرسان دولتی در موقعیتی قرار می‌گیرند که می‌توانند فساد الکترونیکی سازمان‌های مربوط را شناسایی، به عموم معرفی و در مجلس مطرح کنند.

قانون حسابرسی سازمان‌های دولت مرکزی استرالیا

موسسه حسابرسی دولتی (دیوان محاسبات) موسسه‌ای قانونی است که به موجب قانون دیوان محاسبات در سال ۱۹۹۷ ایجاد شد. این موسسه به منظور حسابرسی فعالیت‌ها و عملکرد سازمان‌های دولت مرکزی استرالیا، مسئولان شرکتها و نمایندگیهای آنها و همچنین، گزارش نتایج به پارلمان استرالیا تشکیل گردید.

قانون دیوان محاسبات شرایط موسسه حسابرسی را تعیین می‌کند و وظایف و اختیارات آن را بیان می‌دارد. از همه مهمتر این‌که براساس این قانون و سایر قوانین مربوط به سازمان‌های دولت مرکزی استرالیا، به حسابرس در خصوص کشف فساد و سایر اعمال فریبکارانه اختیار تام داده شده است.

موسسه ملی حسابرسی استرالیا نیز طبق قانون دیوان محاسبات ایجاد شده است. وظیفه این موسسه یاری رساندن به رئیس دیوان محاسبات در اجرای وظایفی است که در قانون مشخص شده است. دیوان محاسبات می‌تواند با انعقاد قراردادهایی از سایر افراد نیز در اجرای وظایف خود یاری بخواهد.

موسسه ملی حسابرسی استرالیا از استانداردهای حسابرسی منتشر شده توسط هیئت تدوین استانداردهای استرالیا استفاده می‌کند. این استانداردها شامل استاندارد ۲۱۰، «مسئولیت حسابرس در خصوص تقلب و اشتباه در حسابرسی صورتهای مالی» است. اما، این موسسه برای کشف یک تقلب بالقوه، موضوع را به پلیس فدرال استرالیا که مهارتهای خاص و مناسبی برای پیگیری این موضوعات دارد، ارجاع می‌دهد.

حسابرسان ایالت‌ها

حسابرس سازمان‌های دولت مرکزی در استرالیا مسئول حسابرسی سازمان‌های ملی است. اما، استرالیا دارای ۶ ایالت و دو ناحیه است که حکومت فدرال استرالیا را تشکیل می‌دهند. دولتها و بنابراین، حسابرسان دولتی این ایالات و نواحی از سازمان‌های دولت مرکزی مستقل هستند. حسابرس دولت مرکزی استرالیا مسئول حسابرسی سازمان‌های دولتی ایالات و سایر نواحی استرالیا نیست. این امر باعث ایجاد مشکلات بالقوه‌ای هنگام یکپارچه شدن دولتها برای ارائه یک خدمت دولتی متحدالشکل و در سطح کل به شهروندان، می‌گردد. این چالش را در بخشهای بعدی بررسی می‌کنیم.

حاکمیت شرکت و فناوری اطلاعات و ارتباطات

وجود سازوکارهای قوی و نیرومند برای اعمال حاکمیت، یکی از روشهای مستقیم و موثر برای کنترل فساد در سازمانهاست. حاکمیت شرکت عبارتست از مجموعه وظایف و روشهایی که توسط مدیرعامل سازمان با هدف ترسیم مسیر راهبردی شرکت، اطمینان به سهامداران در مورد دستیابی به هدفهای سازمانی، مدیریت بهینه ریسک و استفاده مسئولانه از منابع، تدوین می‌شود. این سازوکارها شامل موارد زیر است:

- حمایت قوی رهبران شرکت و مدیریت از این سازوکارها؛
- الزامات مربوط به فرایند پاسخگویی

شفاف به گونه‌ای که نقشها و وظایف را مشخص کند؛

- تعریف صریح قوانین، مقررات و رهنمودهایی که بین کارکنان ترویج داده شده است و شامل اصول رفتار حرفه‌ای است؛
- روشهای صریح و آشکار برای برقراری ارتباط با صاحبکاران، همراه با تشریح مسئولیتها؛ و
- کنترلهای داخلی مناسبی که اطلاعات مدیریتی مفید و بموقعی را ارائه دهد.

قانون خدمات عمومی در سال ۱۹۹۹ شامل بیانیه‌ای است که خدمات مورد انتظار از کارکنان و سازمانهای وابسته به دولت مرکزی استرالیا را بیان می‌دارد.

علاوه بر آن، مدیرعامل سازمان باید برای اطمینان از این که کارکنان از تعهدات قانونی و اخلاقی خود به منظور پیشگیری از اقدامات دغلكارانه، ساختگی و گمراه کننده آگاهی دارند، برنامه‌های آموزشی مناسبی را تدارک ببیند. فساد را می‌توان از طریق هوشیاری کارکنان سازمان کنترل کرد.

سیستمها و نرم‌افزارها به تنهایی عامل ایجاد کننده فساد نیستند. فساد از دستکاری فریبکارانه سیستمها توسط افراد و در جهت افزایش منافع آنها، ناشی می‌شود. برای مبارزه با فساد باید بر نحوه استفاده از فناوری و نه خود فناوری تمرکز کرد. بنابراین، یک سازمان باید حوزه حاکمیت خود را تا مرز فناوری اطلاعات و ارتباطات گسترش دهد.

حاکمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات عنصری جدایی ناپذیر از حاکمیت سازمانی است. حاکمیت قوی فناوری اطلاعات و ارتباطات اطمینان می‌دهد که راهبرد آن در سازمان در راستای راهبرد تجاری سازمان قرار دارد و از آن حمایت می‌کند. بنابراین، ریسکها شناسایی و به‌طور مناسب پیگیری می‌شوند، ساختارهای کنترلی مناسبی اعمال می‌گردد، منابع فناوری اطلاعات و ارتباطات مسئولانه مورد استفاده قرار می‌گیرند، و عملکرد آن ارزیابی و به‌طور

فساد از به هم پیوستن سه عامل؛ وجود انگیزه تخلف، فرصت انجام عمل و فقدان کنترل‌های مناسب، شکل می‌گیرد

مناسب هدایت می‌شود. به‌طور خلاصه، حاکمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات یک سیستم کنترلی است که اطمینان می‌دهد هدفهای تجاری به‌طور موثر و کارا کسب شده‌اند.

انجمن حسابرسی و کنترل سیستمهای اطلاعاتی^۱ (ISACA)، سازمانی جهانی است که ادارات مرکزی آن در امریکا مستقر است. این سازمان برای ارزیابی میزان حاکمیت، مجموعه رهنمودهایی تحت عنوان «هدفهای کنترلی اطلاعات و فناوریهای مربوط به آن» که به اختصار **کوبیت (CobIT)** خوانده می‌شود، تدوین کرده است که در پایگاه اطلاع رسانی انجمن (www.isaca.org) در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد.

ظهور فناوری رقومی، ارتباطات لحظه‌ای و سریع با میلیونها قربانی بالقوه را از طریق اینترنت و نامه‌های الکترونیکی آسان کرده است. فقدان آداب و رسوم اجتماعی مربوط به ارتباطات رودررو در نامه‌های الکترونیکی، به کاهش محدودیتهای حاکم بر سطح متوسط رفتار اجتماعی افراد می‌انجامد. به‌طور کلی، این رسانه‌ها باعث می‌شوند که افراد متقلب نتوانند از طریق سیمای به‌ظاهر مطلوب و عامه‌پسند خود، دیگران را بفریبند.

چندی پیش، فردی شاغل در یک موسسه حسابرسی، متوجه مغایرت ۳۵ دلاری کارت اعتباری خود نشد و زمانی به این موضوع پی‌برد که رقم تفاوت به ۳۵۰۰ دلار افزایش یافته بود. کارت وی در انگلستان، آمریکا و اندونزی در رستوران و در اینترنت برای خرید کالا و خدمات استفاده شده بود. سرانجام هنگامی که یک شرکت اسباب‌بازی فروشی در آمریکا سفارش دریافتی خود برای تحویل کالا در اندونزی براساس کارت اعتباری استرالیایی را استعلام کرد، دریافت که آدرسها باهم تفاوت دارند. بنابراین، تولید کننده اسباب‌بازی، به‌خاطر هوشیاری خود هزینه‌ای در این خصوص نپرداخت.

روشهای کنترل فساد الکترونیکی در استرالیا برنامه‌های کنترل تقلب

مدیران ارشد سازمانهای دولت مرکزی طبق قانون ملزم شده‌اند که یک برنامه کنترل تقلب در سازمانهای خود اجرا کنند. مسئولیت اصلی کنترل تقلب در داخل هر سازمان، و گزارش اقدامات انجام شده برای کنترل تقلب در قالب گزارشهای سالانه و به مقامات مافوق، نیز برعهده این مدیران است. وزارت دادگستری استرالیا مجموعه رهنمودهایی به‌منظور کنترل تقلب برای سازمانهای مذکور تدوین کرده است که در پایگاه اطلاع‌رسانی آن وزارتخانه (www.law.gov.au) در دسترس قرار دارد. این رهنمودها تقلب را به‌صورت کسب متقلبانه یک منفعت از طریق حيله، نیرنگ و یا طرق دیگر تعریف می‌کنند.

علاوه بر سازمانهای عمومی مبارزه با تخلف در استرالیا، سازمانهای دولتی دیگری نیز وجود دارد که در شناسایی و کاهش مفاصد الکترونیکی نقش عمده‌ای ایفا می‌کنند. این سازمانها شامل مواردی از قبیل **آس تراک (AUSTRAC)**، که بر جریان انتقال پول کنترل و نظارت می‌کند، موسسه‌ای^{۱۰} که مسئول ارائه

موسسه ملی اطلاعات اقتصادی

موسسه ملی اطلاعات اقتصادی در خصوص اطلاع‌رسانی موضوعات اقتصادی به سازمانهای دولت مرکزی استرالیا، نقش رهبر و پیشرو را ایفا می‌کند. وظیفه این موسسه هماهنگ کردن واکنشهای سازمانهای دولت مرکزی استرالیا در قبال انقلاب اطلاعاتی به‌منظور ایجاد اقتصاد و جامعه‌ای جهانی است.

اقدامات اولیه این موسسه در سال

۲۰۰۲ عبارت بود از:

- ترویج امنیت الکترونیکی، از طریق تسهیل در به‌کارگیری یک برنامه ملی و هماهنگ امنیت الکترونیک؛
  - تشویق و ترویج شرکتهای کوچک و متوسط برای پذیرش تجارت الکترونیکی؛
  - ارائه خدمات مشاوره استراتژیک به گروههای بزرگ تجاری در خصوص عوامل محرک تقاضا؛
  - تشویق دگردیسی (تغییر شکل) اقتصادی از طریق استفاده بهتر از فناوری اطلاعات و ارتباطات در شرایط اقتصادی استرالیا؛
  - تغییر شکل نحوه اطلاع‌رسانی، ارائه خدمات و اداره حکومت توسط دولت استرالیا از طریق استفاده از فناوریهای اطلاعات و ارتباطات؛ و
  - ترسیم محیط راهبردی صنعت فناوری اطلاعات و ارتباطات در درازمدت.
- انتشارات این موسسه در خصوص موضوعات فوق در پایگاه اطلاع‌رسانی موسسه (www.noie.gov.au) در دسترس است.

انجمن مستقل مبارزه با فساد در

ایالت نیوساوت ولز

این انجمن از طریق پیشگیری از وقوع فساد، آموزش و در صورت لزوم، رسیدگی و پیگرد قانونی آن، به‌دنبال کنترل فساد در بخش عمومی ایالت است. انتشارات این انجمن در خصوص موضوعات موردنظر در پایگاه اطلاع‌رسانی انجمن (www.icac.nsw.gov.au) در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد.

یک ساختار قوی از حاکمیت شرکت، مدیریت دارای، اخلاق حرفه‌ای، آموزش مناسب کارکنان، هشیاری کارکنان، درستکاری و اعمال اقدامات کشف‌کننده برای شناسایی رفتارهای نادرست، از جمله معیارهای کاهش فساد به‌شمار می‌رود

راستا به‌دنبال شناسایی داده‌هایی است که با تعریف قانونی ارائه شده از وظیفه و نقش سازمان موردنظر و برنامه‌های دولتی واگذار شده به آن، مطابقت ندارد. همچنین، داده‌هایی را که در مدارک به‌روز شده و اصلی طراحی سیستم تعیین شده‌اند، از نظر مطابقت با قوانین تجاری مورد بررسی قرار می‌دهد. هرگونه مغایرتی که در طی فرایند تجزیه و تحلیل مشخص شود، مورد رسیدگی بیشتر واقع می‌گردد و سازمان باید در مقابل آن پاسخگو باشد. برخی از نشریاتی که نقش این موسسه در تقلب، ایمنی و اینترنت را بیان می‌دارد، در مرکز اطلاع‌رسانی موسسه (www.anao.gov.au) در دسترس است.

خدمات مشاوره در زمینه امنیت ارتباطات به سازمانهای دولت مرکزی استرالیا است، سازمان بازرسی که از مردم در مقابل دولت دفاع می‌کند و وزارت دادگستری^{۱۱} که مسئول حفاظت از مقررات ایمنی، کنترل تقلب و ارائه پیشنهادها و راهکارهای قانونی است، می‌باشند. وظایف موسسه ملی حسابرسی استرالیا و موسسه ملی اطلاعات اقتصادی^{۱۲} (NOIE) در بخش دولت مرکزی استرالیا، و انجمن مستقل مبارزه با فساد در ایالات، در زیر تشریح می‌شود.

موسسه ملی حسابرسی استرالیا

وظایف اصلی این موسسه عبارت است از رسیدگی به صورتهای مالی سازمانهای دولتی به‌منظور اطمینان از مطابقت صورتهای مالی با استانداردهای کاربردی و ارائه تصویری منصفانه از وضعیت مالی سازمان مربوطه و اجرای حسابرسی عملکرد به‌منظور ارزیابی کارایی، اثربخشی و صرفه اقتصادی عملیات سازمانها. بنابراین، وظیفه اصلی این موسسه پیگیری و کشف فساد نیست. اما، از آنجا که این موسسه به مدارک سازمانی دسترسی کامل دارد، می‌تواند روشهای نادرست و نامناسب را مشخص کند. این موسسه به‌اجرای فعالیتهای حسابرسی، انتشار نتایج حاصل از آنها و ارائه رهنمودهای عملی بهتری شامل راهکارهای استفاده از اینترنت و وسایل الکترونیکی می‌پردازد. در حال حاضر این موسسه تعدادی از فعالیتهای حسابرسی مربوط به روشهای کنترل تقلب در سازمانهای دولت مرکزی استرالیا را برعهده دارد، و در حال رسیدگی به این روشهاست. موسسه انتظار دارد رهنمود عملی مناسبی برای کنترل تقلب در سال ۲۰۰۴ ارائه دهد.

به‌طور کلی این موسسه در حسابرسیهای عملکرد خود برحاکمیت و روشهای کنترل سازمانی تمرکز می‌کند. موسسه در هر دو حسابرسی مالی و عملکرد به تجزیه و تحلیل داده‌های زیربنایی سیستمهای فناوری اطلاعات و ارتباطات پرداخته و در این

فناوری اطلاعات و ارتباطات

فناوری اطلاعات و ارتباطات عصری کلیدی برای انجام فرایندهای تجاری بااهمیت است. به علاوه، اغلب، این فناوری امکان کنترل فرایندهای تجاری بااهمیت، شامل اطلاعات حسابداری را نیز فراهم می‌سازد. همان‌طور که قبلاً گفته شد، استفاده از این فناوری دارای هر دو اثر مثبت و منفی برفساد است. یک سیستم فناوری اطلاعات و ارتباطات که دارای کنترل‌های مناسبی است، مطمئناً احتمال بالقوه وقوع مفاسد فرصت‌طلبانه را کاهش می‌دهد. اما، اگر سازمانها کنترل‌های خود را نفوذناپذیر تصور کنند و کلیه ریسک‌های مرتبط با این کنترل‌ها را در نظر نگیرند، آنگاه افرادی که دارای دانش این فناوری هستند، ممکن است فرصت مناسبی برای صدمه‌زدن به سازمان و شهرت تجاری آن بیابند، به‌گونه‌ای که میزان خسارات وارد از طریق استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات بسیار بیشتر و زیان‌بارتر از استفاده از سایر روشها خواهد بود. موسسه ملی حسابداری استرالیا برای شناسایی مغایرتها به تجزیه و تحلیل داده‌های زیربنایی سیستمهای فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌پردازد. روشهای حسابداری کامپیوتری عمدتاً در این تجزیه و تحلیل به کار می‌رود.

حداقل کردن ریسک با استفاده از

روشهای حسابداری کامپیوتری

تحلیل داده‌ها توسط موسسه ملی حسابداری استرالیا با استفاده از نرم‌افزاری به نام **وین آیدیا** (WinIDEA) صورت می‌پذیرد. این نرم‌افزار یک ابزار **بازجویی**^{۱۳} برای حسابرسان محسوب می‌شود که در محیط ریز کامپیوترها فعالیت می‌کند. با استفاده از این نرم‌افزار داده‌های موجود در اکثر منابع اطلاعاتی به روشهای گوناگون تجزیه و تحلیل می‌شود و امکان استخراج، نمونه‌گیری و پردازش داده‌ها به‌منظور مشخص شدن اشتباهات، انحرافات، و یا روندها

فراهم می‌گردد. نرم‌افزار وین آیدیا دارای ویژگیها و قابلیت‌هایی است که باعث حذف عملیات دستی و صرفه‌جویی در وقت می‌شود. این تجزیه و تحلیل را می‌توان با استفاده از کامپیوترهای مرکزی موسسه (از طریق انتقال به کامپیوترهای دستی حسابرسان) انجام داد و یا، در مواردی که حجم داده‌ها بیشتر از ظرفیت تجهیزات موسسه است، قراردادهایی با خود سازمان مربوط به‌منظور انجام این تجزیه و تحلیل روی کامپیوترهای آن منعقد کرد. گاهی نیز برای بررسی نوع خاصی از داده‌ها از نرم‌افزار **اکسس** (MS Access) استفاده می‌شود.

برای مثال اخیراً یک نمونه از تجزیه و تحلیل داده‌ها، بررسی معاملات بانکی به‌عنوان بخشی از فرایند حسابداری صورتهای مالی یک شرکت مورد حسابداری بود. هدف از این بررسی حصول اطمینان از رعایت موارد زیر عنوان شد:

کلیه معاملات در حسابها منظور شده‌اند، معاملاتی که دارای ارقام با اهمیتی هستند برای بررسی بیشتر تفکیک گردیده‌اند، و صورت مغایرات بانکی به‌طور مناسب تنظیم و تهیه شده است. با بهره‌گیری از نرم‌افزار وین آیدیا یک رونوشت از پرونده مبادلات دریافت و تحلیل شد و داده‌ها برای ارائه تصویری تفصیلی جهت استفاده در رسیدگیهای بعدی، طبقه‌بندی آماری شدند.

هدف از تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط موسسه، توصیف و تشریح کفایت مدیریت داده‌ها و صحت آنهاست. این تجزیه و تحلیل انجام شد تا صحت، جامعیت، ثبات، روانی و منحصر به فردی (یعنی، نبود تکرار) داده‌های مورد استفاده در برنامه‌های کاربردی مشخص شود. احتمال بالقوه مشخص شدن مواردی از مفاسد الکترونیکی نیز در این بررسی‌ها وجود دارد.

امنیت شبکه

بررسی دقیق شبکه با استفاده از نرم‌افزاری به نام **باینند ویو** (BindView) انجام می‌شود. استفاده از این نرم‌افزار، حسابرسان را قادر می‌سازد که به‌طور خودکار امنیت سیستمهای عامل **یونیکس** (Unix)، **ویندوز** (Windows) و یا محیطهای سیستم عامل **نت‌ویور** (Netware) را ارزیابی کند. اثربخشی این روشها در مقایسه با تشکیل جلسه با کارکنان صاحبکار برای بررسی دستی تجهیزات و نرم‌افزارهای کامپیوتری امری ثابت شده است. نرم‌افزار باینند ویو برای تعیین سیاستها و روشهای امنیتی و تحلیل ایمنی تجهیزات شبکه به کار می‌رود.

در یکی از موارد بررسی شبکه، سیاستهای امنیتی صاحبکار در حوزه نرم‌افزارهای ویندوز، به‌عنوان بخشی از حسابداری صورتهای مالی تجزیه و تحلیل شد. هدف از این امر شناسایی و تایید مطابقت سیاستهای سیستم جاری و اجرای هماهنگ آنها با سیاستهای امنیتی صاحبکار بود. با استفاده از این نرم‌افزار گزارشی شامل موارد کلیدی تهیه شد.

ارتباط بین فناوری اطلاعات و

ارتباطات و مدرنیزه کردن دولت

دولت استرالیا نیز همانند سایر دولتها در کشورهای مختلف، متعهد شده است که ادارات دولتی را به‌ویژه با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و اینترنت، مدرنیزه نماید. این راهبرد در نشریه «استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در دولت استرالیا: چارچوب جدید حاکمیت و سرمایه‌گذاری»، که توسط انجمن خدمات عمومی استرالیا منتشر می‌شود، بیشتر تشریح شده است.

دسترسی بیشتر به دولت برای شهروندان، واحدهای تجاری و سازمانهای همگانی دارای منافع بالقوه بسیاری است. با حرکت به‌سوی تشکیل یک دولت واحد، یعنی ارائه خدمات مشترک توسط یک یا چند

سیستمها و نرم افزارها به تنهایی عامل ایجادکننده فساد نیستند. فساد از دستکاری فریبکارانه سیستمها توسط افراد و در جهت افزایش منافع آنها، ناشی می شود

و شناسایی نقاط ضعف بالقوه که ممکن است به فساد الکترونیکی منجر شود، نیز در معرض ریسک قرار دارد.

نتیجه

تقریباً نزدیک به یکصد سال پیش، ایالات مختلف استرالیا برای تشکیل یک کشور جدید، استرالیای واحد، به هم پیوستند. دومین گامی که نمایندگان مجلس اخیراً در راستای هدف فوق برداشتند، تصویب قانون حسابرسی، تشکیل دیوان محاسبات و اطمینان از استقلال اعضای آن بود. در سال ۱۹۹۷ این قانون اصلاح شد و قانون جدید الزام استقلال حسابرسان را بیشتر مورد تاکید قرار داد.

احتمالاً بزرگترین کنترل در مقابل اقدامات مفسدانه، ترس از دستگیری و جریمه شدن است. یک ساختار قوی از حاکمیت شرکت، مدیریت دارای اخلاق حرفه‌ای، آموزش مناسب کارکنان، هشیاری کارکنان، درستکاری و اعمال اقدامات کشف‌کننده برای شناسایی رفتارهای نادرست، از جمله معیارهای کاهش فساد به‌شمار می‌رود. حسابرسان داخلی و مستقل، جزئی از ساختار حاکمیت یک سازمان است، اما مسئولیت نهایی برای حاکمیت سازمان برعهده مدیران اجرایی آن است.

پانوشته‌ها:

- ۱- Independent Commission Against Corruption
- ۲- E-crime
- ۳- E-mail
- ۴- On-line
- ۵- The Australian National Audit Office
- ۶- Information and Communication Technology
- ۷- Auditor-General
- ۸- Commonwealth Government Agencies
- ۹- Information Systems Audit and Control Association
- ۱۰- The Defence Signals Directorate
- ۱۱- Attorney-General's Development
- ۱۲- National Office for the Information Economy
- ۱۳- Interrogation

سازمان دولتی مستقل، لزوم شناخت ساختار دولتی به‌منظور اطمینان از خدمات مورد نیاز به‌شدت کاهش می‌یابد. شهروندان نباید لزوماً برای پیشرفت مرحله خاصی از اقدامات خود، به‌دوایر دولتی در سطوح مختلف فدرال، ایالت و یا محلی مراجعه کنند. هدف از دولت یکپارچه در آمیختن خدمات دولتی با یکدیگر همراه با تمرکز بر نیازهای شهروندان است.

دولت واحد (یکپارچه)

همانند سایر کشورهایی که دمکراسی در آنها حاکم است، دولتهای استرالیایی نیز سعی دارند در عین حال که خدماتی با کیفیت عالی به شهروندان ارائه می‌کنند، هزینه بخش عمومی را کاهش دهند و آنها را با نیازهای عمومی منطبق نمایند. این موضوع در رشد تعداد سازمانهایی مصداق می‌یابد که انعطاف‌پذیری مهارت‌های حرفه‌ای خود را به‌منظور دستیابی به هدف مشترک بخش عمومی گسترش می‌دهند. رئیس جمهور استرالیا در خصوص خدمات عمومی استرالیا چنین اظهار می‌دارد که:

“چالش دیگری که پیش روی ماست، ظرفیت ادارات و دوایر برای فعل و انفعال موفقیت‌آمیز با یکدیگر در راستای اهداف کلی دولت و به‌طور وسیعتر، برای خدمت‌نهایی به‌منظور مشارکت با سایر سازمانهای اداری، واحدهای تجاری و گروههای تجاری است، چرا که منابع و مسئولیتها هر جا که مشکل یا فرصتی وجود دارد، افزایش می‌یابد.”

همچنین ریاست جمهوری استرالیا چنین بیان داشت که: “کلیه رویکردهای دولت در مجموع به‌روسای متعددی واگذار شد.” در کنار این روند، در مقاله اخیر کمیته خدمات مشاوره مدیریت دولت استرالیا بر لزوم استفاده دولت استرالیا از فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز اشاره شده است:

“در یک سیستم مدیریت مدرن و توسعه یافته که هزینه فناوری اطلاعات و ارتباطات در حال افزایش است، رویکرد حاکمیت تحت اختیار دولت فدرال رویکردی مطلوب است. سیستم حاکمیت دولت فدرال سیستمی است که در آن سازمانهای مستقل به‌منظور تحقق یک بازده بهینه برای هر یک از آنها و برای دولت به‌طور کل، در کنار یکدیگر فعالیت کنند.”

چالش پیش‌روی حسابرسان

یکی از نگرانیهای ویژه حسابرسان، حسابرسی خدمات ارائه شده از سوی دولت یکپارچه است. در ارائه مشترک خدمات توسط سازمانهای مستقل، همواره این ریسک وجود دارد که اولویت‌بندیهای متفاوت در سازمانها، اثربخشی و کارایی ارائه خدمات را کاهش دهد. ساختارهای توافقی حاکمیت و میزان پاسخگویی از پیش تعریف شده، از جمله چالشهای خاص دیگر محسوب می‌شود. در واقع حسابرسان، بخشی از ساختار حاکمیت در سازمانهای دولت مرکزی استرالیا، ایالات و نواحی، و در عین حال یکی از سازوکارهای پاسخگویی به قانونگذاران به‌شمار می‌آیند. اما ارائه خدمات بین سازمانهای مختلف دولتی به‌مفهوم این است که بخشی از فرایند ارائه خدمات خارج از قلمرو مسئولیت و اختیارات حسابرسان دولتی است. مسئولیت پاسخگویی در قبال ارائه کل خدمات،